

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- Η συγγραφέας ισχυρίζεται ότι οι λέξεις με ξένη ετυμολογία αποτελούν μέρος του λεξιλογίου της Ελληνικής, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται καθημερινά και ότι η σημασία τους είναι διαφανής.
- Καταλήγει στον ισχυρισμό της, παραθέτοντας παραδείγματα συχνόχρηστων λέξεων ξένης ετυμολογίας από τον Τριανταφυλλίδη και αναφέροντας τις απόψεις του Κριαρά και του Τριανταφυλλίδη, σύμφωνα με τις οποίες το κριτήριο για να θεωρηθεί ξένη μία λέξη δεν είναι η ετυμολογία της, αλλά η σαφήνεια της σημασίας της.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η αυτολεξεί παράθεση των γραφομένων τρίτων προσώπων, που θεωρούνται «αυθεντίες», ενισχύει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των θέσεων της συγγραφέως και λειτουργεί τεκμηριωτικά προς τις απόψεις της. Σημειωτέον ότι αποτελεί βασικό γνώρισμα των κειμένων επιστημονικού χαρακτήρα, όπως είναι το απόσπασμα από την Α. Φραγκουδάκη.

Συγκεκριμένα:

Στην 1^η παράγραφο η άποψη του Μπενβενίστ, ότι το λεξιλόγιο όλων των γλωσσών είναι γεμάτο δάνειες λέξεις, ενισχύει τη θέση της συγγραφέως πως δεν υπάρχει «καθαρή» γλώσσα.

Στην 3^η παράγραφο η παράθεση της άποψης του Τριανταφυλλίδη ότι, αν οι λέξεις ξένης ετυμολογίας ήταν αδιαφανείς, αυτομάτως θα άλλαζαν, ερμηνεύει και τεκμηριώνει τη

θέση της συγγραφέως πως ξένες πρέπει να θεωρούνται μόνο οι λέξεις που δεν είναι σαφείς για τους ομιλητές.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

1. β
2. δ
3. δ
4. α
5. γ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Οποσδήποτε η απάντηση στην ερώτηση αυτή είναι ελεύθερη και εξαρτάται από την προσωπική τοποθέτηση του κάθε μαθητή / της κάθε μαθήτριας.

Σε γενικές γραμμές αναμένεται:

- Να αξιοποιηθεί το κείμενο αναφοράς, εφόσον σχετίζεται με τις ξένες λέξεις στη γλώσσα · μπορούν να περιληφθούν στις απαντήσεις θέσεις του τύπου «οι αγγλικές λέξεις είναι για τους νέους σαφείς και λειτουργικές, και γι' αυτό χρησιμοποιούνται» ή ό,τι άλλο κρίνουν πρόσφορο οι μαθητές / οι μαθήτριες. .
- Να αναφερθούν στην εισαγωγή αγγλικών όρων που αποδίδεται στη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη και τους οποίους δεν προλαβαίνουν να μεταφράσουν οι γλωσσικοί ιθύνοντες. Έτσι, παγιώνονται ως ξενικοί.
- Να κάνουν λόγο για μόδα, συρμό και ευκολία, εφόσον στον χειρισμό τεχνολογικών προϊόντων (π.χ. κινητών τηλεφώνων) τον πρώτο λόγο έχει η αγγλική γλώσσα.
- Να επισημάνουν τις τάσεις μιμητισμού της ηλικίας τους, την ανάγκη τους να γίνονται αποδεκτοί / αποδεκτές στην ομάδα των συνομηλίκων και να διαφοροποιούνται από τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες.

Επισημάνση: Ιδιαίτερα θα πρέπει να προσεχθεί το επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας: τόσο η προσφώνηση και η αποφώνηση όσο και τα υφολογικά στοιχεία (ρηματικό πρόσωπο κ.λπ.) θα πρέπει να προσιδιάζουν σε ομιλία που απευθύνεται από εφήβους προς εφήβους και καθηγητές και πραγματοποιείται στο σχολικό περιβάλλον.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

- Η χρήση των ξένων λέξεων και εκφράσεων στον διάλογο ανάμεσα στους ήρωες αναδεικνύει την πολυγλωσσία του συγκεκριμένου κοινωνικού περιβάλλοντος. Τα παιδιά μεγαλώνουν σε ένα κοσμοπολίτικο πλαίσιο, μαθαίνουν ξένες γλώσσες και συνηθίζουν να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας στοιχεία από διαφορετικούς γλωσσικούς κώδικες, ανάλογα με την περίπτωση.
- Η παραφθορά της ελληνικής έκφρασης δηλώνει τη διάθεσή του ενός από τους ήρωες για παιχνίδι και πείραγμα μεταξύ φίλων σε αυτή την ηλικία. Δεν μοιάζει κακόβουλο, θίγει ωστόσο την αποδέκτη του.
- Υφολογικά ο διάλογος γίνεται ιδιαίτερα παραστατικός και το κείμενο αποκτά το γνώρισμα της θεατρικότητας. Ο αναγνώστης απολαμβάνει την ανάγνωση, καθώς η συζήτηση αναπτύσσεται μεταξύ παιδιών που διαλέγονται με ιδιαίτερη ειλικρίνεια και σύμφωνα με τους κανόνες της εποχής και της ανατροφής τους.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το κορίτσι στην αρχή αντιδρά με ευχάριστη έκπληξη στο άκουσμα της φράσης «ladies first», ειδικά από τη στιγμή που αυτή συνδυάζεται με μια «ιπποτική χειρονομία», θεωρεί τη φράση ως έκφραση ευγένειας και δημιουργείται η εντύπωση ότι εντυπωσιάζεται. Το αγόρι έχοντας «εγγλέζα δασκάλα στο σπίτι» και πηγαίνοντας σε αμερικάνικο σχολείο φαίνεται ότι προέρχεται από αστική οικογένεια και μεγαλώνει με προσεγμένη ανατροφή και με καλούς τρόπους συμπεριφοράς. Ωστόσο, ο λόγος για τον οποίο χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο εθιμοτυπικό ευγένειας είναι γιατί θέλει να αστειευτεί λέγοντας ένα ανέκδοτο που κρύβει στερεοτυπικές αντιλήψεις σε βάρος των γυναικών. Για αυτό η αντίδραση της κοπέλας είναι αρνητική («Το κορίτσι στραβομούριασε: - Πολύ ωραία! Τέτοια μαθαίνεις με τη δασκάλα σου; Μπράβο!») Είναι φανερό η ειρωνεία, με την οποία αντιμετωπίζει το αγόρι, καθώς ενοχλείται από το αστείο θεωρώντας το, όχι άδικα, προσβλητικό για τις γυναίκες. Αυτή η ενόχλησή της εκφράζεται και στο τέλος της σκηνικής ενότητας με τη σύγκριση που επιχειρεί με τον φίλο του αγοριού που τον χαρακτηρίζει πιο ευγενικό.

Ο μαθητής / Η μαθήτρια, ανάλογα με τον βαθμό πρόσληψης του κειμένου, εκφράζει την προσωπική του / της θέση για το είδος ευγένειας που εκφράζεται με τη ζητούμενη φράση.